

Rautava, Jouko

Research Report

Kiina ja Venäjä: Eripariset talouskumppanukset

BOFIT Policy Brief, No. 9/2018

Provided in Cooperation with:

Bank of Finland, Helsinki

Suggested Citation: Rautava, Jouko (2018) : Kiina ja Venäjä: Eripariset talouskumppanukset, BOFIT Policy Brief, No. 9/2018, Bank of Finland, Institute for Economics in Transition (BOFIT), Helsinki,
<https://nbn-resolving.de/urn:nbn:fi:bof-201810242103>

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/251681>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

BOFIT Policy Brief
2018 No. 9

Jouko Rautava

Kiina ja Venäjä
– eripariset talouskumppanukset

Suomen Pankki, BOFIT
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos

BOFIT Policy Brief
Päätoimittaja Riikka Nuutilainen

BOFIT Policy Brief 9/2018
24.10.2018

Jouko Rautava:
Kiina ja Venäjä – eripariset talouskumppanukset

ISSN 2342-205X (online)

Suomen Pankki
BOFIT – Siirtymätalouksien tutkimuslaitos

PL 160
00101 Helsinki
Puh: 09 183 2268
bofit@bof.fi

www.bofit.fi

Tässä julkaisussa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajan omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin kantaa.

Sisällys

Tiivistelmä	4
1. Johdanto	5
2. Eripariset toimijat.....	5
3. Energian hinta heiluttaa kauppaa	6
4. Kiinalaiset investoivat Venäjällä energiaan.....	9
5. Kiinalle nykytilanne sopii, Venäjä kantaa suuremmat riskit	11
6. Kiinan kasvun hidastuminen tuo haasteita talousyhteistyölle.....	12

Jouko Rautava

Kiina ja Venäjä – eripariset talouskumppanukset

Tiivistelmä

Tässä kirjoituksessa tarkastellaan Kiinan ja Venäjän kahdenvälisen taloussuhteiden kehitystä tällä vuosikymmenellä. Maiden välisen kaupan kasvu perustuu pääasiassa Kiinan vahvaan talouskehitykseen, energiaan ja Venäjän länsisuhteiden romahtamiseen, joka on saanut Venäjän pitkän hapuilun jälkeen tosissaan hakemaan vientimahdollisuuksia myös Aasiasta. Maiden kahdenvälisissä suhteissa ei ole tapahtunut sellaisia poliittisia tai institutionaalisia läpimurtoja tai muita muutoksia, jotka olisivat nostaneet taloussuhteet laadullisesti uudelle tasolle verrattuna vuosikymmenen alkuun. Suhteet perustuvat edelleen tavarakauppaan eikä merkkejä syvemmästä talousintegraatiosta ole helppo löytää. Kiinan talouskasvun hidastuminen luo uudenlaisia haasteita maiden kanssakäymiseen.

Asiasanat: Kiina, Venäjä, taloussuhteet

1. Johdanto

Maiden taloudellinen kanssakäyminen heijastelee talouksien rakennetta ja dynamiikkaa. Kauppapolitiikka ja sitä koskevat institutionaaliset ratkaisut ovat tärkeä osa taloussuhteita. Kauppapolitiikka heijastelee talouden rakenteiden lisäksi myös harjoitettua talouspolitiikkaa ja sitä, miten maiden päättäjät näkevät talouden avoimuuden hyödyllisyyden. Kiinan ja Venäjän taloussuhteiden tarkastelu tuo terävästi esiin näiden talouden perusasioiden merkityksen suhteiden kehitykselle.

Tässä kirjoituksessa tarkastellaan Kiinan ja Venäjän taloussuhteiden kehitystä tällä vuosikymmenellä. Käsittely on rajoitettu suoriin kahdenvälisiin taloussuhteisiin, joten Kiinan Silkkitehankkeeseen, Keski-Aasiaan tai muiden kolmansien maiden (esim. Intia, Ukraina, Vietnam) suhteisiin liittyvät monet kiinnostavat Kiina-Venäjä -kytkökset jäävät tämän tarkastelun ulkopuolelle.

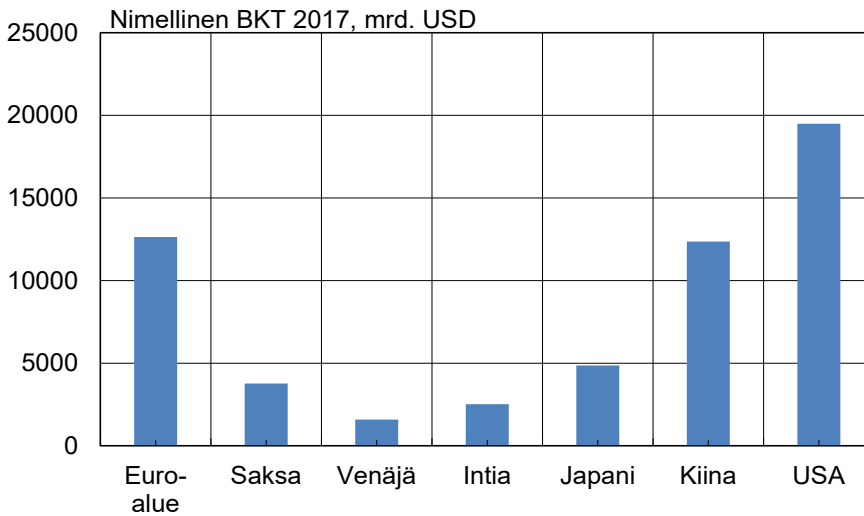
2. Eripariset toimijat

Kiinan nimellinen BKT kasvoi 12 200 mrd. dollariin vuonna 2017, ja markkinoiden koolla mitaten maa on noussut lähes euroalueen kokoiseksi taloudeksi. Resurssien käytössä se on jo Yhdysvaltoja suurempi talous noin 18 prosentin osuudellaan maailman tuotannosta (ostovoimakorjattu BKT). Maan tekninen kehitys jatkuu hengästyttävää vauhtia, mikä näkyy vaikkapa patenttihakemusten ja teollisuusrobottien määrässä. Kiinan politiikassa talous on keskiössä ja sen taloudelliset intressit, kuten juanin kansainvälinen asema, ovat globaalit.

Venäjän talous on tällä vuosikymmenellä polkenut paikallaan ja sen osuus maailman ostovoimakorjatusta BKT:stä (vajaat 3 %) on laskussa. Osin suhteellisen halvan öljyn ja heikon ruplan takia nimellinen BKT oli vuonna 2017 vain vajaat 1 600 mrd. dollaria, mikä on alle puolet Saksan markkinoiden koosta. Venäjän kehitysnäkymät ovat vain synkistyneet Krimin laittoman valtauksen jälkeen maan syvenevän eristäytymisen ja tuonninkorvauspolitiikan myötä. Nyky-Venäjän politiikassa talous näyttelee korkeintaan sivuroolia. Euraasian unionin, jonka muiden maiden kuin Venäjän yhteenlaskettu BKT (234 mrd. USD) on hieman Suomen BKT:tä pienempi, saama suuri painoarvo Venäjän politiikassa kertoo pikemminkin muista kiinnostuksen kohteista kuin halusta osallistua globaaliin talousintegraatioon.

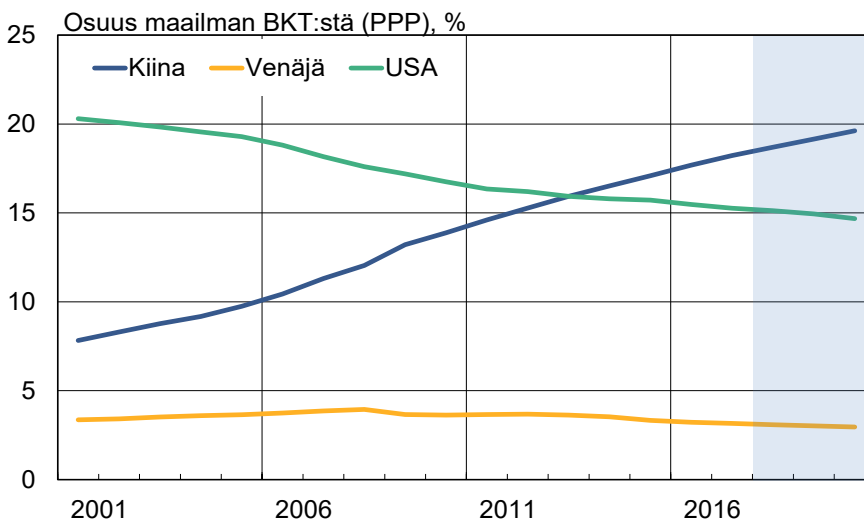
Erot Kiinan ja Venäjän talouskehityksessä heijastuvat luonnollisesti myös yksilötasolle, jolla on myös merkitystä suhteiden tulevalle kehitykselle. Vaikka Venäjä on asukaskohtaisella tulotasolla mitaten vielä selvästi Kiinaa edellä, on ero kapenemassa. Osin ruplan heikkouden vuoksi teollisuuden nimellispalkat dollareissa ovat jo Kiinassa korkeammat kuin Venäjällä.

Kiinan, Venäjän ja eräiden muiden markkinoiden koko (nimellinen BKT) vuonna 2017

Lähteet: IMF WEO (Oct. 2018), Macrobond.

Kiinan, Venäjän ja Yhdysvaltojen osuus maailman BKT:stä (PPP, %)

Lähteet: IMF WEO (Oct. 2018), Macrobond.

3. Energian hinta heiluttaa kauppaa

Kiinan ja Venäjän välistä tavarakauppaa vetävät ja heiluttavat Venäjän öljyn vientimäärien kasvu, öljyn hinta ja ruplan kurssimuutokset. Ruplan heilahtelut heijastelevat usein öljyn hintamuutoksia, mikä kärjistää Venäjän tuonnin (Kiinan viennin) vaihteluita. Kiina tuo Venäjältä energiaa ja raaka-aineita, pitkälle jalostettujen tuotteiden osuus on marginaalinen. Verrattuna vuosituhannen alkuun Kiinan Venäjän-tuonnin rakenne on öljytoimitusten lisääntymisen ja Kiinan oman kehityksen (esim. aseteknologia) myötä muuttunut yksipuolisemmaksi ja tämä muutos näyttää jatkuvan. Maiden välinen palvelukauppa on turismia lukuun ottamatta vähäistä, eivätkä venäläisyrietykset ole juurikaan integroituneet Kiinan globaaleihin arvoketjuihin.

Kiinan vienti Venäjälle puolestaan koostuu monipuolisesti erilaisista jalostetuista tavaroista. Vuosien myötä kevyen teollisuuden, kuten tekstiilien ja vaatteiden, osuus on laskenut ja erilaisten koneiden ja laitteiden merkitys kaupassa on noussut hallitsevaksi.

Kiinan ja Venäjän välisen kaupan rakenne ja kehitys heijastavat hyvin maiden vientipotentiaalia. Verrattaessa Kiinan ja Venäjän välistä kauppaa niiden muiden maiden kanssa käymään kauppaan, on Kiina-Venäjä -kaupan rakenteesta vaikea löytää mitään niiden suhteisiin liittyvää erityisyyttä. Kiinnostavampaa onkin ehkä katsoa kaupan merkitystä osapuolille ja muutoksia, joita tässä suhteessa on tapahtunut.

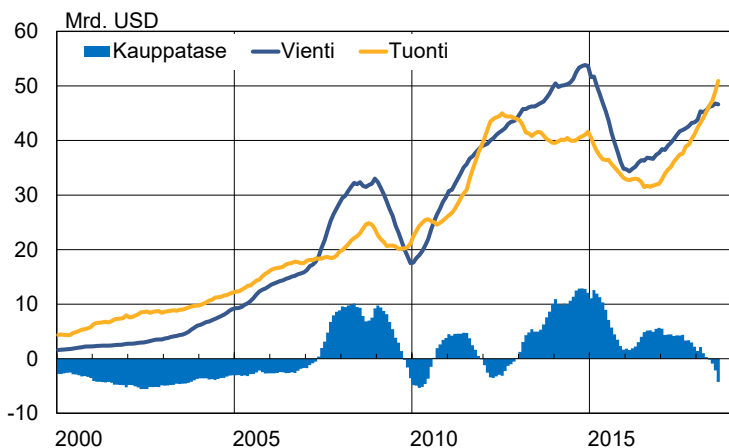
Venäjän osuus Kiinan tavaraviennistä ja -tuonnista on tällä vuosikymmenellä ollut tasaisesti kahden prosentin luokkaa. Ainoastaan energiatuonnissa Venäjän rooli on noussut näkyvästi, kun venäläisen öljyn tuontimäärät ovat kasvaneet. Tätä ovat tukeneet ESPO-öljyputken Kiina-haaran valmistuminen tammikuussa 2011 ja lisäputken käyttöönotto vuoden 2018 alussa. Tällä hetkellä Kiina tuo Venäjältä vuositasolla 63 milj. tonnia raakaöljyä, joista ESPO-putkikapasiteetin osuus on 30 milj. tonnia. Venäjän osuus Kiinan öljyntuonnista onkin noussut 15 prosenttiin, kun seuraavaksi suurimpien Saudi-Arabian ja Angolan osuus on laskenut 12 prosenttiin. Kuten luvuista näkee, Kiina on kuitenkin hajauttanut öljyntuontinsa tehokkaasti.

Kiinan osuus Venäjän tuonnissa sen sijaan kasvoi nopeasti Kiinan yleisen vientimenestyksen myötä jo viime vuosikymmenellä, ja tällä vuosikymmenellä Kiina on ennestään vahvistanut asemiaan niin, että tänä vuonna 21 % Venäjän tavaratuonnista on tullut Kiinasta. Vuoden 2014 jälkeinen Kiinan noin 4 prosenttiyksikön suuruinen markkinaosuuden kasvu johtunee pääosin Kiinan vahvasta kilpailukyvästä, mutta osa selittyy myös Venäjän ja länsimaiden välien katkeamisella. Kiinan elintarvikevienti näyttäisi hieman hyötyneen Venäjän EU-maille asettamista elintarvikkeiden tuontia koskevista vastapakotteista.

Venäjän koko tavaraviennistä meni Kiinaan vuosituhannen ensimmäisellä vuosikymmenellä 5–6 %, mutta kasvaneiden öljytoimitusten myötä osuus on tällä vuosikymmenellä noussut nykyiseen 12 prosenttiin. Venäjän raakaöljyn viennistä Kiina ostaa tällä hetkellä noin neljänneksen. Venäjän Kiinan-viennin energiavaltaisuus näyttää vain kasvavan jatkossa, sillä LNG-toimitukset Jamalin niemimaalta käynnistyivät vuodenvaihteessa 2017–2018 ja ensimmäinen toimitus meritse Kiinaan tuli heinäkuussa 2018. Jamalin LNG yhtiön pääomistaja on venäläinen Novatek, mutta kiinalaisilla on yhteensä lähes 30 prosentin osuus projektista. Venäjältä Kiinaan kulkeva Siperian voima -kaasuputki otetaan näillä näkymin käyttöön vuoden 2019 lopulla.

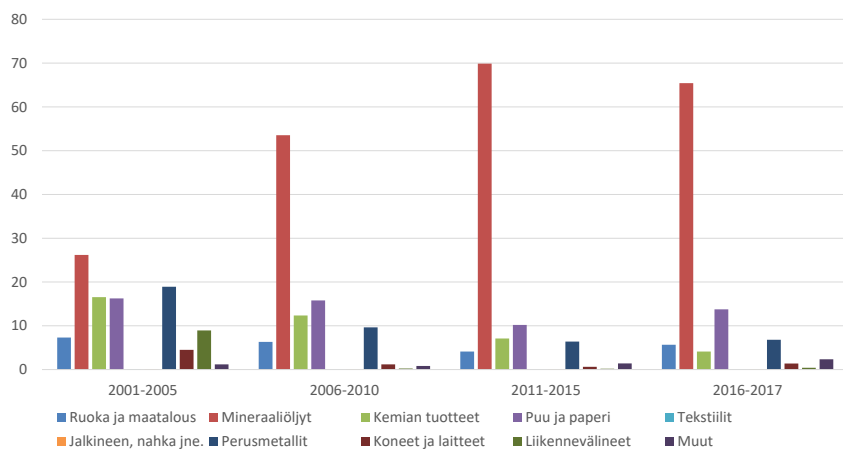

Kiinan Venäjän-vienti ja -tuonti vuositasolla, mrd. USD

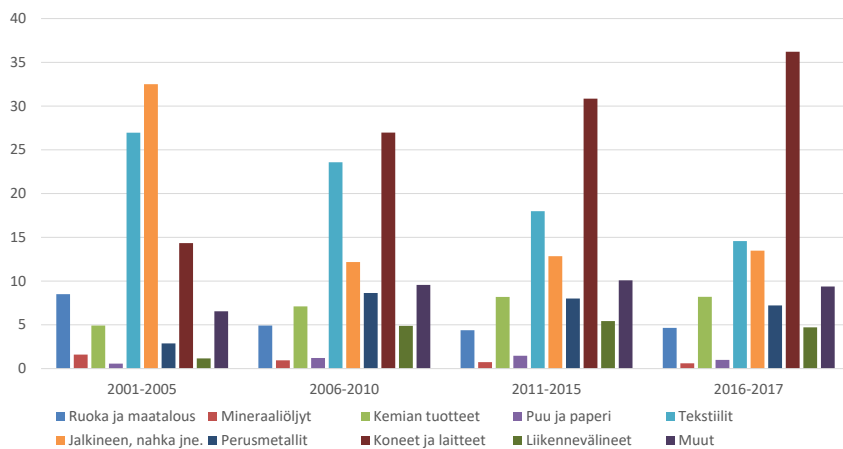
Lähteet: Kiinan tulli, Macrobond.

Kiinan Venäjän-tuonnin rakenne, %-osuus

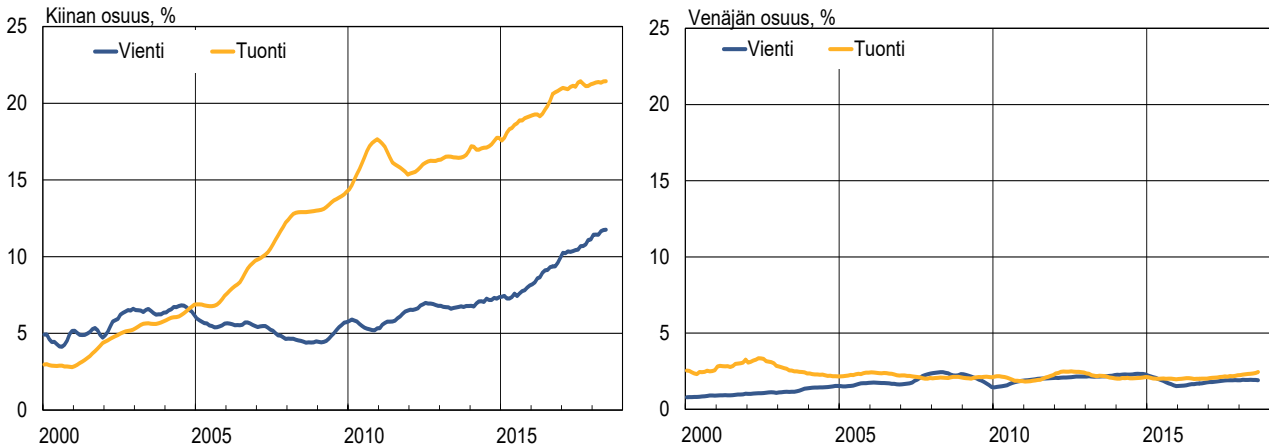
Lähteet: Kiinan tulli, CEIC.

Kiinan Venäjän-viennin rakenne, %-osuus

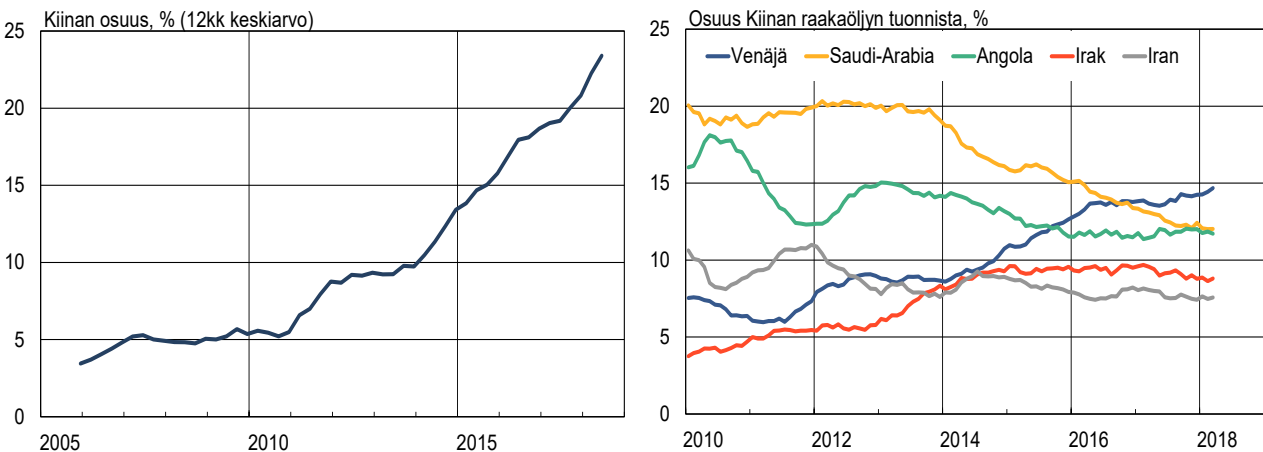
Lähteet: Kiinan tulli, CEIC.

Kiinan osuus Venäjän ulkomaankaupasta (vasen) ja Venäjän osuus Kiinan ulkomaankaupasta (oikea), %

Lähteet: Macrobond.

Kiinan osuus Venäjän öljynviennistä (vasen) ja Kiinan keskeiset öljyntoimittajat (oikea), %

Lähde: CEIC.

4. Kiinalaiset investoivat Venäjällä energiaan

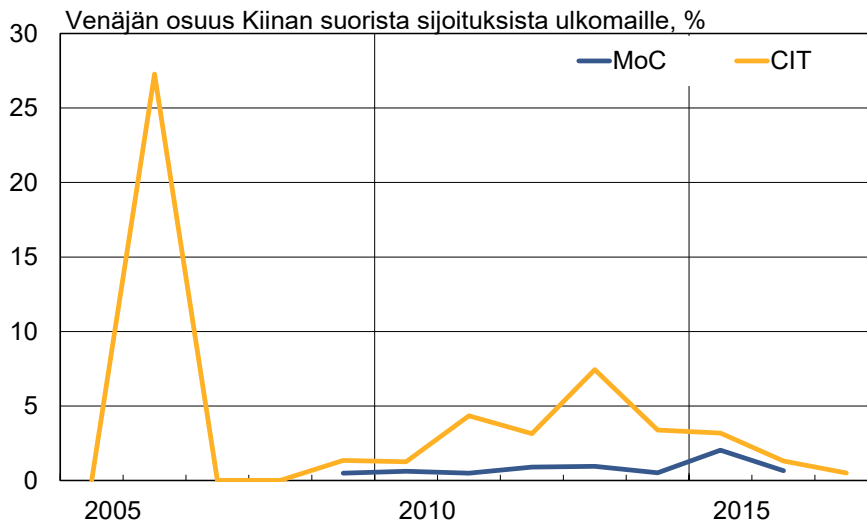
Nykypäivänä yritykset voivat rahoittaa ja ohjata sijoituksensa hyvin vapaasti, joten sijoitusvirtojen kohdentaminen eri maiden yrityksille on äärimmäisen hankalaa. Tilasto-ongelmat koskettavat myös Kiinan ja Venäjän välisiä suoria sijoituksia. Saatavilla olevien tietojen perusteella maiden välinen sijoitustoiminta on kuitenkin puhtaasti Kiinan harteilla, sillä molempien maiden tilastojen mukaan venäläisyriyten suorat sijoitukset Kiinaan ovat marginaaliset. Seuraavassa keskitytäänkin vain kiinalaisten Venäjälle tekemiin suoriin sijoituksiin, jotka nekään eivät näytä huimaavilta.

Venäjän keskuspankin tilastojen mukaan Kiinan osuus maahan virranneista suorista sijoituksista on pysytellyt 1 prosentissa tai sen alapuolella lukuun ottamatta vuosia 2014 ja 2015, jolloin sijoitukset Venäjälle muista maista romahtivat ja muutamat suurehkot kiinalaissijoitukset Venäjän energiasektorille nostivat Kiinan osuuden parhaimmillaan lähes 10 prosenttiin vuonna 2015. Venäläistilastojen mukaan Kiinan osuus myös suorien sijoitusten kannasta oli vuoden 2017 lopussa alle prosentin.

Kiinan kauppaministeriön (MoC) tilastojen mukaan Venäjän osuus kiinalaisyriyten suorista sijoituksista on tällä vuosikymmenellä jäänyt vuosittain alle 1 prosenttiin lukuun ottamatta vuotta

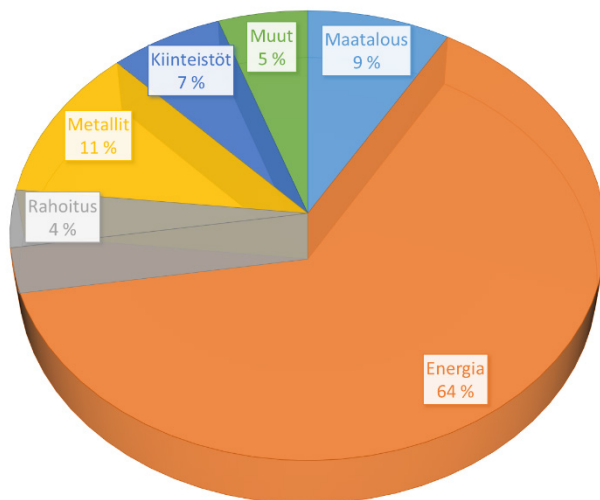
2015, jolloin Venäjän osuus oli 2 %. American Enterprise Institutun yhdessä Heritage Foundationin kanssa julkaiseman China Global Investment Tracker (CGIT) -tietokannan mukaan Venäjän osuus kiinalaisyriyten kaikista suorien sijoitusten virroista on tällä vuosikymmenellä vaihdellut viime vuoden puolen prosentin ja vuoden 2014 runsaan 7 prosentin välillä. CGIT pyrkii keräämään julkisista lähteistä kaikki kiinalaisyriyten yli 100 milj. dollarin suorat sijoitukset ulkomaille. CGIT:n mukaan Venäjälle suuntautuneista kiinalaisista sijoitusvirroista 64 % on mennyt energiasektorille ja 11 % metallituotantoon. CGIT-tilastot eivät kuitenkaan sovellu koko sijoituskannan tutkiskeluun, sillä tilastoista ei poisteta sijoituksia, joista kiinalaisyriykset ovat luopuneet. Esimerkiksi alla olevassa rakennekuvassa maatalouden osuus koostuu lähes kokonaan kiinalaisrahasto CIC:n venäläisen Uralkal-lannoitefirman 13 prosentin osuuden ostopista 2 mrd. dollarilla vuonna 2013, mutta Uralkal lunasti kiinalaisosuuden takaisin jo vuonna 2015.

Venäjän osuus Kiinan ulkomaille tekemistä suorista sijoituksista Kiinan kauppaministeriön (MoC) ja CGIT-tilastojen mukaan

Lähteet: China Global Investment Tracker (CGIT), CEIC.

Kiinan Venäjälle tehdyn kumulatiivisen (2006–2017) investointivirran rakenne CGIT-tilastojen mukaan, %

Lähteet: China Global Investment Tracker (CGIT).

Investointien lisäksi kiinalaiset rahoituslaitokset, erityisesti maan poliittikkapankit, ovat myöntäneet huomattavia luottoja suuriin energiaprojekteihin ja erilaisiin rakennushankkeisiin. Hankkeet ovat kuitenkin olleet yksittäistapauksia ilman, että tämän tyyppinen toiminta olisi näkyvästi laajentumassa.

5. Kiinalle nykytilanne sopii, Venäjä kantaa suuremmat riskit

Tällä vuosikymmenellä nähty Kiinan ja Venäjän välisen kaupan kasvu perustuu pääasiassa Kiinan vahvaan talouskehitykseen, energiaan ja Venäjän länsisuhteiden romahtamiseen, joka on saanut Venäjän pitkän hapuilun jälkeen tosissaan hakemaan vientimahdollisuuksia myös Aasiasta. Maiden kahdenvälisissä suhteissa ei ole tapahtunut sellaisia poliittisia tai institutionaalisia läpimurtoja tai muita muutoksia, jotka olisivat nostaneet taloussuhteet laadullisesti uudelle tasolle verrattuna vuosikymmenen alkuun. Vuonna 2014 uusittu strateginen kumppanuus ei ole talousyhteistyön kannalta askel uudelle institutionaaliselle tasolle, vaikka sen merkitystä hehkutetaankin virallisella tasolla. Sama koskee monenkeskisiä sopimusjärjestelyjä. Venäjän liittyminen Maailman kauppajärjestö WTO:hon pitkän ja vaikean neuvotteluprosessin jälkeen kesällä 2012 merkitsi Venäjän tuonti- ja vientitullien laskua, mistä Kiina muiden jäsenmaiden ohella on hyötynyt. Mitään avautumiskehitystä Venäjän WTO-jäsenyys ei ole sysännyt liikkeelle, vaan maa on sittemmin kääntynyt aikaisempaa enemmän sisäänpäin ja muuttunut tuonninkorvauspolitiikkansa myötä avoimen protektionistiseksi. Nähtäväksi jää, onko Kiinan toukokuussa 2018 Euraasian unionin kanssa allekirjoittamalla kauppaja talousyhteistyösopimuksella (voimaan mahdollisesti vuoden 2019 alusta) tai suunnitelmilla sovittaa Kiinan Silkkitiehanke yhteen Euraasian unionin kanssa käytännön merkitystä Kiinan ja Venäjän kahdenvälisille taloussuhteille.

Kiinan ja Venäjän taloussuhteet perustuvat edelleen tavarakauppaan ja merkit syvemmästä talousintegraatiosta ovat vähäiset. Maat ovat pyrkineet edistämään omien valuuttojensa käyttöä keskinäisessä kaupassaan, minkä helpottamiseksi Kiina otti lokakuussa 2017 käyttöön oman maksujärjestelmän juan- ja ruplamaksuille. Venäjän keskuspankin mukaan tammi-maaliskuussa 2018 viennistä Kiinaan noin 10 % ja tuonnista 20 % maksettiin juaneilla tai ruplilla. Juanin kansainvälistä asemaa on vahvistanut myös se, että Venäjä on kasvattanut vajaan vuoden juanin osuuden valuuttavarannossaan lähes nollostaa 5 prosenttiin maaliskuun 2018 lopussa. Kaikkien keskuspankkien varannoissa juanin osuus on keskimäärin 1,7 %. Näiden toimien motiivi näyttää pitkälle olevan yhteinen vastustaja Yhdysvallat ja pelko sen asettamien pakotteiden takia tulla suljetuksi dollaripohjaisen maksujärjestelmän ulkopuolelle, ei niinkään taloustoimijoiden aidosta tarpeesta ja kysynnästä kumpuava integraatiokehitys. Kiinalla on Venäjä-suhteista riippumatta ollut jo pitkään tavoitteena nostaa juanin kansainvälistä asemaa, joten Venäjän antama tuki on tervetullutta.

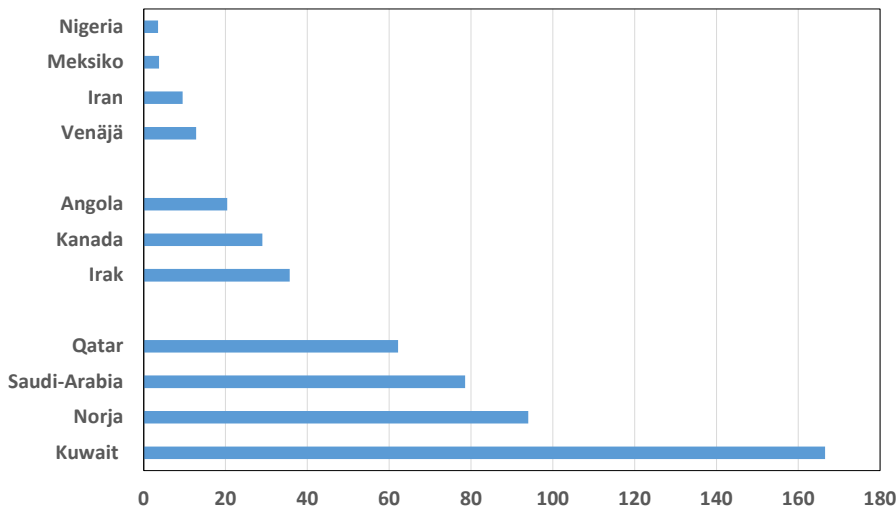
Kiinalle nykytilanne sopii hyvin. Venäjä auttaa sitä varmistamaan ja monipuolistamaan energian ja raaka-aineiden saannin sekä tarjoaa markkinoita kiinalaistuotteille. Energiaa ja joitakin liikennehankkeita (Silkkitiehanke, Koillisväylä) lukuun ottamatta Kiinan laajemmassa talousstrategiassa Venäjällä ei juuri ole roolia. Venäjän rajoitettu taloudellinen merkitys tarkoittaa sitä, että Kiina ei vähällä vaaranna globaaleja intressejään Venäjän takia. Maiden taloussuhteet palvelevat tiukasti vain kahdenvälisiä kanssakäymistä eivätkä tuo kummallekaan maalle etuoikeuksia globaalissa kauppapolitiikassa.

Venäjän näkökulmasta nykytilanne ja tulevaisuus näyttävät hyvin erilaisessa valossa. Maan entistä enemmän sisäänpäin suuntautuva, valtiokeskeinen ja protektionistinen talouspolitiikka rajoittaa tehokkaasti kiinalaisten – kuten ylipäättään ulkomaalaisten – yritysten kiinnostusta ja toimintamahdollisuuksia. Harjoitetun talouspolitiikan takia kasvunäkymät ovat vaisut Venäjän talouskasvun jäädessä maailmantalouden keskimääräistä kasvua heikommaksi. Venäjä ei nykyisellä tuotantorakenteellaan pysty myöskään hyötymään täysimittaisesti Kiinan talouden

rakennemuutoksesta, jossa yksityisen kulutuksen merkitys vahvistuu. Maiden koko- ja kasvuerot viittaavat siihen, että rupla jää juanin jalkoihin, jos kansallisten valuuttojen käyttö lisääntyy Kiinan ja Venäjän välisissä liiketoimissa. Tätä näkymää vahvistaa se, että Kiina aloitti huhtikuussa 2018 juanmääräisten öljyfutuuriin kaupan Shanghain pörssissä, joka on ensiaskel pyrkimyksissä tehdä juanista kelvollinen maksuvaluutta kansainvälisessä öljykaupassa.

Tähän Venäjän kannalta synkkään kokonaiskuvaan ei ole odotettavissa muutosta, sillä Putinin Venäjän sisäiset intressi- ja valtarakenteet estävät tarvittavat uudistukset. Talousuudistusten puuttuessa energian ja raaka-aineiden rooli Venäjän taloudessa korostuu, mikä näkyy myös Kiinan ja Venäjän taloussuhteissa. Yksipuolisesti energiaan perustuvassa toiminnassa on kuitenkin riskinsä, mikä johtuu energian epävarmoista hintanäkymistä, teknisestä kehityksestä (mm. uusiutuva energia) ja alan investointien pitkästä aikahorisontista, jotka vaikuttavat energiainvestointien kannattavuuteen. Öljy- ja kaasusektorin saama ylikorostunut asema Venäjän talouspolitiikassa on erikoista, sillä 146 miljoonan asukkaan Venäjä ei ole todellinen öljyvaltio siinä mielessä, että sen öljystä saamat vientitulot asukasta kohden olisivat lähelläkään Arabian niemimaan öljyvaltioiden tai Norjan öljytuloja. Millään ajateltavissa olevalla öljynhinnalla Venäjän öljytulot eivät voi ratkaisevasti nostaa kansalaisten keskimääräistä elintasoja. Lisämausteen Venäjän talous- ja energiapolitiikan pohdiskeluun tuo se, että esimerkiksi Kiinaan kaasua vievän Siperian voima -kaasuputken taloudellinen kannattavuus Venäjälle ylipäätään on kyseenalaistettu.

Öljyn vientimäärä tynnyreissä per asukas vuonna 2017

Lähde: OPEC, Macrobond.

6. Kiinan kasvun hidastuminen tuo haasteita talousyhteistyölle

Kiinan vahva talouskasvu on tähän asti tukenut Kiinan ja Venäjän välisen taloudellisen kanssakäymisen suotuisaa kehitystä. Kiinan kasvu on kuitenkin hidastumassa eikä sen tuoma vetoapu ole välttämättä enää yhtä voimakasta kuin aiemmin. Kiinan sisäisten velkaongelmien kärjistyminen voi johtaa vakaviin rahoitusmarkkinoiden häiriöihin ja kasvun jyrkkään hidastumiseen, millä olisi huomattava vaikutus energian ja raaka-aineiden kysynnän, maailmanmarkkinahintojen laskun sekä rahoituksen saatavuuden kautta Kiinan ja Venäjän väliseen kauppaan ja investointeihin. Esimakua tällaisesta kehitysmahdollisuudesta saatiin keväällä 2018, kun kiinalainen CEFC China Energy -yhtiö

---

joutui omien rahoitusongelmiensa takia luopumaan jo sovitusta 9 mrd. dollarin hankkeestaan ostaa Glencoren ja Qatarin investointirahaston yhteisyritykseltä 14 prosentin osuus Rosneftistä.

Tulevaisuutta ajatellen oma lukunsa on se, mihin kansainvälinen poliittinen ja kauppapoliittinen tilanne vääntyy presidentti Trumpin aiheuttaman ravistelun seurauksena ja mitä vaikutuksia tällä on Kiinan ja Venäjän taloussuhteisiin. Kiinan ja Yhdysvaltojen kauppasota sekä Yhdysvaltojen pakotepolitiikka Venäjää vastaan ovat epäilemättä saaneet Kiinan ja Venäjän miettimään keskinäisen yhteistyön tiivistämistä. Lisäpontta tällainen pohdinta sai syyskuussa, kun Yhdysvallat asetti Kiinan asevoimien yksikön pakotteiden alaiseksi sen venäläisten hävittäjäkone- ja ohjuskauppojen takia.

Kiinan näkökulmasta on kuitenkin selvää, että Venäjä ei voi korvata tai olla vaihtoehto maan länsisuhteille ja -markkinoille. Myös Venäjän, kuten kaikkien maiden, taloudellisessa intressissä on kauppasodan laajenemisen välttäminen, sillä kauppasodasta johtuva Kiinan, Yhdysvaltojen ja maailmantalouden kasvun hidastuminen söisi nopeasti kaikki kahdenvälisen ponnistusten tulokset. Kiinan markkinoiden avaaminen sekä talousuudistusten nopeuttaminen olisi varmin tapa estää sitä koskevien kauppapoliittisten kiistojen leviäminen.

Tällä hetkellä tilanne kehittyy kuitenkin arvaamattomaan suuntaan. Taloudelliset perusteet näyttävät viime vuosina menettäneen painoarvoaan valitettavan monen maan politiikassa.

- 2015
- No 1 Alexey Kudrin and Evsey Gurvich: A new growth model for the Russian economy
  - No 2 Heli Simola: Venäjän valuuttavaranto ja rahastot
  - No 3 Stephan Barisitz and Zuzana Fungáčová: Ukraine: Struggling banking sector and substantial political and economic uncertainty
  - No 4 Heli Simola: Russia's international reserves and oil funds
  - No 5 K.C. Fung, Alicia Garcia-Herrero and Jesus Seade: Beyond minerals: China-Latin American Trans-Pacific supply chain
  - No 6 Anni Norring: Suomen ja Venäjän välisten suorien sijoitusten tilastot
  - No 7 Vesa Korhonen, Zuzana Fungáčová, Laura Solanko, Iikka Korhonen ja Heli Simola: BOFIT Venäjä-tietoisku 2015
  - No 8 Yang Yao: When are fixed exchange rates an appropriate policy tool for growth?
  - No 9 Heli Simola: Rebalancing of demand in China – illustrating possible effects with an input-output analysis
  - No 10 Iikka Korhonen: How fast can Russia grow?
  - No 11 Jouko Rautava, Riikka Nuutilainen, Anni Norring, Iikka Korhonen ja Jyrki Kallio: BOFIT Kiina-tietoisku 2015
- 2016
- No 1 Riku Niemi: The Eurasian Union – much potential, little results
  - No 2 Andrei Yakovlev: What is Russia trying to defend?
  - No 3 Andrei Yakovlev, Lev Freinkman and Anton Zolotov: Domestic and external factors in the development of Russia's economic think tanks sector
  - No 4 Mikko Mäkinen: Nowcasting of Russian GDP growth
  - No 5 Iikka Korhonen, Tuomas Forsberg, Vesa Korhonen ja Heli Simola: BOFIT Venäjä-tietoisku 2016
  - No 6 Heli Simola: Economic relations between Russia and China – Increasing inter-dependency?
  - No 7 Ivan Lyubimov: Are educational reforms necessarily growth-enhancing? Weak institutions as the cause of policy failure
  - No 8 Laura Solanko: Opening up or closing the door for foreign trade – Russia and China compared
  - No 9 Heli Simola ja Vesa Korhonen: Arktisen alueen taloudellinen merkitys Venäjälle
  - No 10 Masaaki Kuboniwa: Estimating GDP and foreign rents of the oil and gas sector in the USSR then and Russia now
  - No 11 Masaaki Kuboniwa: Considerations on new Rosstat data on the contribution of Russia's military goods sector to GDP growth in recent years
- 2017
- No 1 Jouko Rautava: Kiinassa talouspolitiikka ei pysy maan muutosten vauhdissa
  - No 2 Heli Simola: China's growing role in global production boosted by strong competitiveness – evidence from international input-output tables
  - No 3 Heli Simola ja Laura Solanko: Katsaus Venäjän öljy- ja kaasusektoriin
  - No 4 Heli Simola: Chinese production chains rely increasingly on domestic services
  - No 5 Heli Simola and Laura Solanko: Overview of Russia's oil and gas sector
  - No 6 K.C. Fung, Nathalie Aminian, Iikka Korhonen and Keith Wong: The Chinese yuan: Influence of interest groups examined
  - No 7 Päivi Määttä: Meeting the challenges of impact measurement
  - No 8 Caroline Stern, Mikko Mäkinen and Zongxin Qian: FinTechs in China – with a special focus on peer to peer lending
  - No 9 Iikka Korhonen and Riikka Nuutilainen: Breaking monetary policy rules in Russia
  - No 10 Andrei Yakovlev, Lev Freinkman, Sergey Makarov and Victor Pogodaev: In response to external shocks: How advanced Russian regions react to changes in federal policies – Experience of Tatarstan
- 2018
- No 1 Ivan Lyubimov and Maria Lysyuk: Schooling ain't learning in Russia either: High level of student employment as an indicator for slow human capital accumulation
  - No 2 Jouko Rautava: Intian nopea kasvu ei vähennä reformien tarvetta
  - No 3 Eeva Kerola: Hongkongin talous on vahvasti kytkeytynyt Manner-Kiinaan
  - No 4 Iikka Korhonen, Heli Simola and Laura Solanko: Sanctions, counter-sanctions and Russia – Effects on economy, trade and finance
  - No 5 Andrei Yakovlev, Lev Freinkman and Nina Ershova: Channels of dialogue between international businesses and national governments: The implications for domestic reforms and international relations in the case of Russia
  - No 6 Helmut Wagner: Structural change, rebalancing, and the danger of a middle-income trap in China
  - No 7 Wing Thye Woo: A U.S. perspective on China's external economic disputes in the past 40 years and in the coming 40 years
  - No 8 Nigel Gould-Davies: Economic effects and political impacts: Assessing Western sanctions on Russia
  - No 9 Jouko Rautava: Kiina ja Venäjä – eripariset talouskumppanukset